

Napomene

Radi boljeg razumevanja mladih, koji nisu imali prilike da događaje prate, dodajemo ovde ove napomene, koje treba ukratko da objasne neke od tih događaja, koje smo, znajući da ih je većina čitalaca lično upamtila, tek dodirnuli.

Str. 4. Adlerov pucanj. Socijaldemokratski narodni poslanik Dr. Fridrih Adler u proleće 1917 ispalio je revolver u pretstavnika vlade grofa Stürgkh-a u jednome bečkom restoranu. Grof Stürgkh je ostao na mestu mrtav, a Dvor i vojni krugovi su ostali vidno potreseni odjekom, koji je taj događaj imao u javnome mišljenju. Parlamenat koji se nije sazivao gotovo tri godine, sazvan je, vojnička svemoć ustupila je mesto građanskim, manje oštrim metodama.

Str. 5. Princ Siksto i barun Laaken. To se odnosi na pokušaje da se sklopi odvojeni mir sa Austrijom, a i uopće da se pokuša, bi li se mogao da završi rat. Sa barunom Laakenom stupio je u vezu Briand, koji je zbog toga u ono vreme naišao na oštru osudu Poincaré-a i Clémenceau-a. Ko želi da se o tim stvarima detaljnije obavesti upućujemo ga na Uspomene generala Mordesqua, uspomene šefa kabineta pok. Clémenceau-a, te na X. knjigu Poincaréovih uspomena.

Str. 5. Mariborska sugestija. U julu 1917 god. sastali su se u Mariboru slovenački poslanici, članovi Jugoslavenskog kluba, i tu su doneli zaključak: uvažavajući da je ostvarivanje programa Majske deklaracije (stvaranje jedne autonomne jedinice od Hrvatske, Slavonije, Bosne, Hercegovine, Dalmacije i slovenačkih pokrajina) skopčano sa izvesnim teškoćama, da zbog toga traže od austrijske vlade da za sada izvrši barem ujedinjavanje onih jugoslovenskih zemalja, koje su pod upravom bečke vlade, to znači Kranjske, Istre, Gorice, Gradiške i Dalmacije.

Str. 10. Jugoslovenska kontrarevolucija. Politički pokret Jugoslovena od 1848 god. u zapadnoj Evropi je od početka ostao obeležen kao oruđe reakcije bečkoga Dvora. Jelačićev pohod na pobunjeni Beč nije nikada zaboravljen u socijalističkim i uopće liberalnim krugovima ne samo Beča, nego i mnogo dalje. Svake godine na 13 marta, kad se spominju žrtve bečke revolucije, ponavljaju se grdnje i psovke protiv Jelačića i njegova pohoda.

Str. 38. Bitka pod Visom 1866 god. u kojoj je mnogo manja austrijska mornarica pod kontreadmiralom Tegetthoffom ametom potukla italijansku pod admiralom Persanom, ostala je uvek u uspomeni naroda u Dalmaciji kao narodna pobjeda. U ono vreme se vodilo žestoka borba u Dalmaciji između narodnjaka i »autonomaša«. Ovi poslednji koji se nisu izjavljivali Italijani, ali su zbog tradicija, kulture itd., simpatizovali sa italijanstvom, želeli pobjedu Italije. U Splitu koji je onda bio u rukama vođe autonomaša, inače genijalnoga Dr. Antona Bajamontia, spremao je ovaj, svečani doček i banket za italijanske oficire.

Str. 52. 1909 g. Prof. T. G. Masarik, ondašnji narodni poslanik češki u Beču, bio je u Dalmaciji skupa sa svojim kolegom u Reichsratu, jedinim poslanikom dalmatinske demokratske stranke Dr. Smodlakom, i imao nekoliko sastanaka i izmena misli sa glavnim ljudima te stranke u Splitu, koji su